

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

واحد شیراز

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد " M.A "

رشته: ریاضی محض (گرایش آنالیز)

دانشکده: ریاضی

گروه علمی: علوم پایه

عنوان پایان نامه:

بردارهای دوری عملگرهای انتقال روی فضاهای باناخ خاص

استاد راهنما:

دکتر صدیقه جاهدی

استاد مشاور:

دکتر بهمن یوسفی

نگارش:

ژاله شیرین نژاد

مهر 1387

دانشگاه پیام نور

بسمه تعالی

تصویب پایان نامه

پایان نامه تحت عنوان:

بردارهای دوری عملگرهای انتقال روی فضاهای باناخ خاص

که توسط ژاله شیرین نژاد در مرکز شیراز تهیه و. به هیئت داوران ارائه گردیده است مورد تأیید می باشد.

درجه ارزشیابی:

نمره:

تاریخ دفاع: 1387/8/15

اعضای هیئت داوران:

<u>نام و نام خانوادگی</u>	<u>هیئت داوران</u>	<u>مرتبه علمی</u>	<u>امضا</u>
1- صدیقه جاهدی	استاد راهنما	استادیار	
2- بهمن یوسفی	استاد مشاور	استاد	
3- احمد خاکساری	استاد داور	استادیار	
4- عبدالرسول قرائتی	نماینده تحصیلات تکمیلی	استادیار	

تقدیم به:

مهربانی‌های پدر

و لبخندهای خسته مادر

که نماند تا شاهد شادمانی‌ام باشد.

و تقدیم به

همسر و دختر عزیزم

که صبورانه و دلسوزانه

یاریم دادند

تا تلاشم به انجام رسد.

سپاس گذاری:

با سپاس از اساتید محترم و بزرگوار جناب آقای دکتر بهمن یوسفی و سرکار خانم دکتر صدیقه جاهدی که با همکاری صمیمانه شان در این مسیر مرا قدم به قدم راهنمایی کردند.

چکیده

فرض کنیم $\{b(n)\}$ یک دنباله از اعداد مثبت باشد و $1 \leq p < \infty$ اما فضای $L^p(b)$ از تمام سریهای توانی $f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n)z^n$ را با شرط $\sum_{n=0}^{\infty} |\hat{f}(n)|^p |b(n)|^p < \infty$ به عنوان فضای $H^p(b)$ در نظر می گیریم.

این پایان نامه شامل چهار فصل است، فصل اول مقدمه است که در آن برخی از مفاهیم اولیه و قضایایی را که در فصل های دیگر به آن نیاز خواهیم داشت، بیان نموده ام.

در فصل دوم دوری اکید بودن $H_p^\infty(b)$ ، جبر بسته ضعیف تولید شده توسط عملگر ضربی M_z ، که روی $H^p(b)$ عمل می کند را بررسی می کنیم و فضای ایده ال ماکسیمال، فضای دوگان و انعکاسی بودن جبر $H_p^\infty(b)$ را ارائه می کنیم. همچنین شرطهای لازم و کافی را برای اکیدا دوری بودن $H_p^\infty(b)$ بیان خواهیم کرد.

در فصل سوم بعضی شرایط کافی را ارائه خواهیم کرد که تحت آن شرایط عملگر انتقال پسرو روی فضای $L^p(b)$ دوری باشد و نیز یک شرط لازم و کافی را برای آنکه یک چند جمله ای در $L^p(b)$ دوری باشد، سپس کرانداری تابع محاسبه گر نقطه ای را بر $L^p(b)$ بیان و مورد مطالعه قرار می دهیم.

در پایان در فصل چهارم ما دوری (دوری اکید) بودن عملگر ضرب M_z را، که روی فضاهای هاردی وزن دار از سریهای لوران صوری عمل می کند بررسی خواهیم کرد.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

1 فصل اول: مقدمه.....

2 1.1 آشنایی با برخی مفاهیم و قضایای اولیه.....

فصل دوم: فضاهای هاردی وزن دار و بعضی عملگرها

9 1.2 فضاهای هاردی وزن دار $L^p(b), H^p(b)$ .....

12 2.2 تبدیل خطی (عملگر) ضرب M_z روی $L^p(b), H^p(b)$ .....

14 3.2 عملگر پیشرو و پسرو روی $L^p(b)$ .....

15 4.2 فضای $H_p^\infty(b)$ جبر باناخ تبدیلی تحت نرم $\|M_j\| = \|j\|_\infty$ .....

16 5.2 بردار دوری، عملگر دوری، زیر جبر دوری.....

16 6.2 شرط اینکه M_z دوری (دوری اکید) باشد.....

فصل سوم: دوری بودن M_z روی فضای $L^p(b)$

18 1.3 دوری بودن عملگر پسرو بر فضای $L^p(b)$ .....

25 2.3 تابعهای محاسبه گر نقطه‌ای کراندار روی $L^p(b)$ .....

27 3.3 دوری بودن یک چند جمله‌ای برای در $H^p(b)$ .....

فصل چهارم: دوری (دوری اکید) بودن عملگر ضربی M_z

31 1.4 جبر دوری اکید از عملگرها روی فضاهای هاردی وزن دار.....

46 2.4 دوری بودن عملگر ضربی M_z روی فضاهای هاردی وزن دار از سریهای لوران و توانی صوری.....

51 فهرست مراجع.....

فصل اول

مقدمه

۱.۱ آشنایی با برخی مفاهیم و قضایای اولیه

از آنجا که ستونهای محکم هر مبحث آنالیز تعاریف و قضایایی هستند که به آنها استناد شده یا دقیقاً از آنها استفاده شده است، پیش از شروع بحث لازم است بعضی تعاریف و قضیه‌ها را که به طور شاخص از آنها استفاده شده، یا در این پایان نامه نامی از آنها برده شده است را برای یادآوری خواننده ذکر نمایم.

۱.۱.۱ فضای باناخ:

یک فضای نرم‌دار است که نسبت به متر تعریف شده به وسیله نرم تام می‌باشد، یعنی هر دنباله کشی در آن همگرا باشد.

بعنوان مثال می‌توان از فضاهای توابع پیوسته بر فضاهای فشرده، فضاهای L^p ، فضاهای هیلبرت، بعضی از فضاهای مشتق‌پذیر، فضاهای نگاشتهای خطی پیوسته از یک فضای باناخ به دیگری و جبرهای باناخ نام برد. اما فضاهای مهم دیگری نیز وجود دارند که در این چهارچوب نمی‌آیند. برای مثال:

$C(\Omega)$: فضای تمام توابع مختلط پیوسته بر مجموعه باز Ω در فضای اقلیدسی R^n

$H(\Omega)$: فضای تمام توابع تحلیلی بر مجموعه باز Ω در صفحه مختلط

C_k^∞ : فضای تمام توابع مختلط بی‌نهایت بار مشتق‌پذیر بر R^n که در خارج از مجموعه فشرده ثابتی چون k با درون ناتهی صفرند.

این فضاها دارای توپولوژیهای طبیعی‌اند که از نرم القا نمی‌شوند [۵]

۱.۱.۲ دوگان دوم یک فضای باناخ:

اگر X یک فضای باناخ باشد، و دوگان آن را با X^* نشان دهیم X^* ، خود یک فضای باناخ است و

لذا دوگان آن با X^{**} نموده می‌شود. هر $x \in X$ ، $f x \in X^{**}$ منحصر بفردی را با معادله

$$\langle x, x^* \rangle = \langle x^*, f x \rangle \quad (x^* \in X^*) \quad (1)$$

تعریف می‌کند و

$$\|fx\| = \|x\| \quad (x \in X) \quad (2)$$

از رابطه (۱) معلوم می‌شود که $f: X \rightarrow X^{**}$ خطی است، بنابر (۲)، f یک متر می‌باشد. حال چون X تام فرض شده است، $f(X)$ در X^{**} بسته می‌باشد. لذا f یک یکرختی یکمتر از X به روی یک زیر فضای بسته X^{**} می‌باشد.

۳.۱.۱ فضاهای انعکاسی:

با توجه به تعریف قبل، X را با $f(X)$ یکی می‌گیریم، در این صورت X زیر فضای X^{**} تلقی می‌شود. اعضای $f(X)$ درست آن تابعی های خطی بر X^* اند که نسبت به ضعیف* - توپولوژی آن پیوسته می‌باشند. چون نرم توپولوژی X^* قویتر است، ممکن است $f(X)$ یک زیر فضای حقیقی X^{**} باشد، اما فضاهای مهم زیادی مانند X هستند (مثلاً تمام فضاهای L^p با $1 < p < \infty$) که $f(X) = X^{**}$ ؛ این فضاها را انعکاسی گویند.

لازم است تأکید شود برای انعکاسی بودن X ، وجود یک یکرختی یکمتر مانند f از X به روی X^{**} کافی نیست باید اتحاد (۱) بوسیله f برقرار باشد. [۱۳]

۴.۱.۱ جبر باناخ:

جبر مختلط یک فضای برداری مانند A بروی میدان مختلط C است که در آن یک ضرب تعریف شده است که در روابط

$$(1) \quad x(yz) = (xy)z$$

$$(2) \quad x(y+z) = xy + xz, \quad (x+y)z = xz + yz$$

$$(3) \quad a(xy) = (ax)y = x(ay)$$

به ازای هر x, y, z در A و هر اسکالر a صدق می‌کند.

هرگاه علاوه بر این A یک فضای باناخ نسبت به نرم صادق در نامساوی ضربی

$$(4) \quad \|xy\| \leq \|x\| \|y\| \quad (x \in A, y \in A)$$

بوده و A شامل عنصریکه e باشد بطوری که

$$(5) \quad xe = ex = x \quad (x \in A)$$

$$(6) \|e\|=1$$

آنگاه A یک جبر باناخ می باشد. [۵]

۱.۱.۵ تابع تحلیلی:

فرض کنیم تابع مختلط f در Ω تعریف شده باشد، اگر $z_0 \in \Omega$ و $\lim_{z \rightarrow z_0} \frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0}$ موجود باشد، این حد را با $f'(z_0)$ نشان داده و آن را مشتق f در z_0 می نامیم. اگر $f'(z_0)$ به ازای هر $z_0 \in \Omega$ موجود باشد، گوئیم f هلوریخت (تحلیلی) در Ω است. رده تمام توابع هلوریخت در Ω را با $H(\Omega)$ نشان می دهیم. [۵]

۱.۱.۶ عملگرهای انتقال و ضرب:

فرض کنیم x یک فضای برداری توپولوژیک باشد. برای هر $a \in x$ و هر اسکالر $l \neq 0$ عملگر انتقال T_a و عملگر ضرب M_l به وسیله فرمولهای

$$T_a(x) = a + x, \quad M_l(x) = lx \quad (x \in X)$$

تعریف می شوند. [۵]

۱.۱.۷ فضای هیلبرت (H):

فضای هیلبرت یک فضای متری تام نسبت به مترتولید شده توسط ضرب داخلی است. یعنی فضای برداری مختلطی که هر دنباله کشی در H در آن همگرا باشد. [۴]

۱.۱.۸ فضای جدایی پذیر:

یک فضا در صورتی جدایی پذیر است که شامل یک زیرمجموعه چگال شمارشپذیر باشد.

۱.۱.۹ گسترش خطی بسته یک مجموعه:

اگر $A \subseteq H$ باشد، آنگاه اشتراک تمام زیرفضاهای خطی بسته از H که شامل A باشد را با نماد VA نمایش و آن را گسترش خطی A می نامیم. پس

$$VA = \left\{ \sum_{k=1}^n a_k f_k, n \geq 1, a_k \in F, f_k \in A \right\}$$

لذا گسترش خطی بسته مجموعه A کوچکترین زیرفضای خطی بسته شامل A از H است. [۴]

۱.۱.۱۰ نامساوی هولدر:

فرض کنیم p و q نماهای مزدوج بوده و $1 < P < \infty$ و X یک فضای اندازه با اندازه m باشد. فرض کنید f, g توابعی اندازه‌پذیر نامنفی باشند، در این صورت

$$\int_x fg dm \leq \left\{ \int_x f^p d_m \right\}^{1/p} \left\{ \int_x g^q d_m \right\}^{1/q}$$

به این نامساوی، نامساوی هولدر گوئیم.

از طرفی اگر q, p نماهای مزدوج باشند، $1 < P < \infty$ و $f \in L^p(m)$ و $g \in L^q(m)$ ، آنگاه

$$\|fg\|_1 \leq \|f\|_p \|g\|_q \text{ و } fg \in L^1(m)$$

رابطه فوق نیز همان نامساوی هولدر است که بر $|f|, |g|$ اعمال شده است. [۶]

۱.۱.۱۱ فضای ایده آل ماکسیمال:

گوئیم زیر مجموعه I از جبر مختلط تعویض‌پذیر A یک ایده آل است اگر

اولاً: I زیرفضای A (به مفهوم فضای برداری) بوده و ثانیاً: هر گاه $x \in A$ و $y \in I$ آنگاه $xy \in I$.

اگر $I, I \neq A$ یک ایده آل حقیقی است.

ایده‌آلهای ماکسیمال، ایده‌آلهای حقیقی‌اند که در هیچ ایده‌آل حقیقی بزرگتر قرار ندارند، توجه کنید که یک ایده‌آل حقیقی شامل عنصر معکوس‌پذیر نیست.

۱.۱.۱۲ توپولوژی ضعیف ستاره یک فضای دوگان:

فرض کنیم X یک فضای برداری توپولوژیک با دوگان X^* باشد. هر $x \in X$ یک، تابع خطی

مانند f_x بر X^* القا می‌کند که با $f_x \Lambda = \Lambda x$ تعریف می‌شود و $\{f_x : x \in X\}$ نقاط X^* را جدا می‌سازد، خطی بودن هر f_x واضح است.

هر گاه به ازای هر $x \in X$ ، $f_x \Lambda = f_x \Lambda'$ ، آنگاه به ازای هر x ، $\Lambda x = \Lambda' x$ ، در نتیجه، بنا به تعریف تساوی دو تابع، $\Lambda = \Lambda'$.

۱.۱.۱۳ جبر نیم ساده:

فرض کنیم A یک جبر باناخ تعویض پذیر باشد. اشتراک تمام ایده‌آل‌های ماکسیمال A را رادیکال A می‌نامیم و با $rad A$ نشان می‌دهیم. اگر $rad A = \{0\}$ آنگاه A یک جبر نیم ساده نام دارد.

۱.۱.۱۴ طیف:

اگر T یک عملگر کراندار باشد، طیف $S(T)$ مجموعه تمام اسکالرهایی I است به طوری که $T - II$ معکوس پذیر نباشد. لذا $I \in S(T)$ اگر و فقط اگر دست کم یکی از دو حکم زیر درست باشد: (یک) برد $T - II$ تمام X نباشد (دو) $T - II$ یک به یک نباشد.

۱.۱.۱۵ قضیه ریس (F. Riesz)

قضیه: فرض کنیم X یک فضای هاسدروف به طور موضعی فشرده بوده و Λ یک تابعی خطی مثبت بر $C_c(X)$ باشد. در این صورت یک S -جبر مانند m در X هست که شامل تمام مجموعه‌های بوردل در X می‌باشد و یک اندازه مثبت منحصر بفرد مانند m بر m هست که Λ را به مفهوم زیر نمایش می‌دهد:

$$\Lambda f = \int f dm, f \in C_c(x)$$

و دارای خواص دیگر نیز می‌باشد:

(ب) به ازای هر مجموعه فشرده $k \subset X$, $m(k) < \infty$ ؛

(پ) به ازای هر $E \in m$ داریم

$$m(E) = \inf \{m(n) : n \supset E, n \in m\};$$

(ت) رابطه

$$m(E) = \sup \{m(K) : K \subset E, K \text{ فشرده}\}$$

به ازای هر مجموع باز E و هر $E \in m$ که $m(E) < \infty$ برقرار است.

(ث) هر گاه $A \in m$, $m(E) = 0$, $A \subset E$, $E \in m$.

به عبارت ساده تر داریم:

قضیه نمایش ریس [I]:

اگر X یک فضای فشرده موضعی و $m \in M(X)$ باشد، تعریف می‌کنیم:

$$F_m : C_0(X) \rightarrow F$$

$$F_m(f) = \int f dm$$

پس $F_m \in C_0(X)^*$ و نگاشت $m \rightarrow F_m$ یک ایزومورفیسم ایزومتربیک از $M(X)$ به توی $C_0(X)^*$ می‌باشد که در آن $M(X)$ نشان دهنده فضای تمام اندازه‌های بورل مثبت F -اندازه روی X با نرم متغیر می‌باشد.

۱.۱.۱۶ قضیه هان باناخ [۴]

هر گاه M زیر فضایی از فضای خطی نرم‌دار X بوده و f یک تابعی خطی کراندار بر M باشد، آنگاه f را می‌توان به یک تابعی خطی کراندار مانند F بر X طوری توسیع داد که $\|F\| = \|f\|$. توجه کنید که لازم نیست M بسته باشد.

۱.۱.۱۷ قضیه استون و ایرشتراس [۱]

اگر X یک فضای فشرده و A یک زیر جبر بسته از $C(X)$ باشد به گونه‌ای که:

$$1 \in A \quad (\text{الف})$$

(ب) به ازای $x, y \in A$, $x \neq y$ ، یک f در A باشد که $f(x) \neq f(y)$

(پ) اگر $f \in A$ ، آنگاه $\bar{f} \in A$ ،

$$A = C(x)$$

۱.۱.۱۸ قضیه نگاشت باز [۱]

اگر Y, X فضاهای باناخ باشند و $A : X \rightarrow Y$ یک نگاشت پوشای خطی پیوسته باشد پس هر گاه G

در X باز باشد، $A(G)$ نیز در Y باز خواهد بود.

فصل دوم

فضاهای هاردی وزن دار و بعضی عملگرها

۱.۲ فضاهای هاردی وزن دار $(L^p(b), l^p(b), H^p(b))$

۱.۱.۲ تعریف:

فرض کنیم $\{b(n)\}$ یک دنباله از اعداد مثبت با شرطهای $b(0)=1$ ، $1 \leq P < \infty$ باشد، ما فضای دنباله‌های $f = \{\hat{f}(n)\}_{n=0}^{\infty}$ را به گونه‌ای در نظر می‌گیریم که:

$$\|f\|^p = \|f\|_b^p = \sum_{n=0}^{\infty} |\hat{f}(n)|^p b(n)^p < \infty.$$

توجه کنید که نمایش صوری $f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n)z^n$ به ازای هر مقدار z ، چه سریها همگرا باشند یا نباشند، بکار میرود. فضای تمام سریهای توانی صوری با نماد $H^p(b)$ نشان داده می‌شود و آن را فضاهای هاردی وزن دار می‌نامند.

به عبارت دیگر

$$H^p(b) = \left\{ f : f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n)z^n, \|f\|_b < \infty \right\}$$

لازم به ذکر است که اگر $n \in Z$ ، به این فضا، فضای هاردی وزن دار از سریهای لوران صوری، اطلاق می‌شود و آن را با نماد $L^p(b)$ نشان می‌دهند.

$$L^p(b) = \left\{ f : f(z) = \sum_{n=-\infty}^{+\infty} \hat{f}(n)z^n, \|f\|_p < \infty \right\}$$

اینها فضاهای باناخ انعکاسی با نرم $\|\cdot\|_b$ هستند. [۲]

حال ضرب سریهای توانی صوری را در نظر بگیرید که به صورت زیر داده شده است:

$$fg = h ; f, g \in H^p(b)$$

$$\left(\sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n)Z^n \right) \cdot \left(\sum_{n=0}^{\infty} \hat{g}(n)Z^n \right) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{h}(n)Z^n$$

$$\hat{h}(n) = \sum_{k=0}^n \hat{f}(k)\hat{g}(n-k)$$

جایی که $n = 0, 1, 2, \dots$

$$\text{SUP} \sum_{i=1}^n \left| \frac{b(n)}{b(i)b(n-i)} \right|^q < \infty$$

$$\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1 \text{ اگر}$$

و چون

$$\sup \sum_{i=1}^n |b(n)|^q \left| \frac{1}{b(i)b(n-i)} \right|^q \leq \sup \sum_{i=1}^n |b(n)| \cdot \frac{1}{|b(i)|^q} \sup \sum_{i=1}^n \frac{1}{|b(n-i)|}$$

پس خواهیم داشت:

$$\sum_{n=0}^{\infty} \sum_{k=0}^n \hat{f}(n) \hat{g}(n-k) z^n \leq \left(\sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n) z^n \right) \cdot \left(\sum_{n=0}^{\infty} \hat{g}(n) z^n \right)$$

پس فضای شامل این توابع یعنی $H^p(b)$ یک جبر باناخ است.

۲. ۱. ۲ دوگان فضای $H^p(b)$:

دوگان $H^p(b)$ عبارت است از $H^q(b^{p/q})$ جایی که $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$ [۹] $b^{p/q} = \{b(n)^{p/q}\}_n$

همچنین اگر

$$g(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{g}(n) z^n \in H^q(b^{p/q})$$

پس:

$$\|g\|^q = \sum_{n=0}^{\infty} |\hat{g}(n)|^q b(n)^p$$

۳. ۱. ۲ مثال:

در صورتی که $P=2$ و

$$b(n) = (n+1)^{1/2} \text{ و } b(n) = (n+1)^{-1/2}, b(n) = 1$$

باشد بترتیب فضاهای هاردی، برگمن و دیریکله را خواهیم داشت.

در حقیقت برای $p=2$, $b(n)=1$ داریم:

$$\|f\|^2 = \sum_{n=0}^{\infty} |\hat{f}(n)|^2 < \infty$$

و در صورتیکه $p=2$, $b(n) = (n+1)^{-1/2}$ باشد فضای برگمن همراه بانرم:

$$\|f\|^2 = \sum_{n=0}^{\infty} |\hat{f}(n)|^2 \left(\frac{1}{\sqrt{n+1}} \right)^2 < \infty$$

حاصل می شود.

لذا در صورتیکه در $H^2(b)$ داشته باشیم $b(n) = \frac{1}{\sqrt{n+1}}$ باز هم یک فضای باناخ انعکاسی داریم و برای

یک عضو از این فضا:

$$\|g\|^2 = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{|\hat{g}(n)|^2}{(\sqrt{1+n})^2} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{|\hat{g}(n)|^2}{1+n}$$

فضای $H^2(\mathbf{b})$ با شرط $b(n) = \sqrt{1+n}$ فضای دیریکله است و همانند فضاهای برگمن و هاردی یک فضای باناخ انعکاسی است و داریم:

$$\|g\|^2 = \sum_{n=0}^{\infty} |\hat{g}(n)| \cdot (\sqrt{1+n})^2 = \sum_{n=0}^{\infty} (1+n) |\hat{g}(n)|^2$$

۲ . ۱ . ۴ - $H^p(\mathbf{b})$ شامل توابع تحلیلی روی قرص باز یکه U می باشد.

اگر $\lim_{n \rightarrow \infty} b(n+1)/b(n) = 1$ باشد، آنگاه فضای $H^p(\mathbf{b})$ عبارت از توابع تحلیلی روی قرص یکه باز U است.

به عبارت دیگر در صورتیکه شرطهای فوق برقرار باشد $H^p(\mathbf{b})$ متشکل از توابعی است که روی قرص یکه باز U تحلیلی اند.

برای مثال اگر شرطهای فوق را برای فضای هاردی بررسی کنیم می بینیم که:

$$\lim_n \frac{b(n+1)}{b(n)} = \frac{1}{1} = 1 \quad (\text{آزمون نسبت})$$

و در صورتیکه برای فضای برگمن بررسی کنیم:

$$b(n) = (1+n)^{-1/2} \Rightarrow \lim_n \frac{b(n+1)}{b(n)} = \lim_n \frac{(2+n)^{-1/2}}{(1+n)^{-1/2}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt{\frac{n+1}{n+2}} = 1$$

و در مورد فضای دیریکله داریم:

$$b(n) = (1+n)^{1/2} \Rightarrow \lim_n \frac{b(n+1)}{b(n)} = \lim_n \frac{(2+n)^{1/2}}{(1+n)^{1/2}} = 1$$

هرگاه $f \in H^p(\mathbf{b})$, $g \in H^p(\mathbf{b})^*$, $g(f)$ را با $\langle f, g \rangle$ نشان دهیم.

توجه کنید که:

$$\langle f, g \rangle = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n) \overline{\hat{g}(n)} b(n)^p$$

۲ . ۱ . ۵ دوگان فضای $L^p(\mathbf{b})$

همانطور که در مرجع [۹] آمده است دوگان $L^p(\mathbf{b})$ را چنین معرفی می کنیم:

$$(L^p(\mathbf{b}))^* = L^q(\mathbf{b}^{p/q})$$

که در آن $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$, همچنین اگر

$$f(z) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} \hat{f}(n)z^n \in L^p(\mathbf{b})$$

$$g(z) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} \hat{g}(n)z^n \in L^q(\mathbf{b}^{p/q})$$

پس واضح است که:

$$\langle f, g \rangle = \sum_{n=-\infty}^{\infty} \hat{f}(n) \overline{\hat{g}(n)} \mathbf{b}(n)^p$$

در اینجا برای سادگی مطلب از $\|g\|_q$ بجای $\|g\|_{L^q(\mathbf{b}^{p/q})}$ استفاده می کنیم:

$$\|g\|_q^q = \sum_{n=-\infty}^{\infty} |\hat{g}(n)|^q (\mathbf{b}(n)^{p/q})^q = \sum_{n=-\infty}^{\infty} |\hat{g}(n)|^q \mathbf{b}(n)^p$$

توجه کنید که اگر $1 < p < \infty$, $L^p(\mathbf{b}) \cong L^p(\mathbf{m})$ که اندازه $\mathbf{m}$ متناهی تعریف شده روی اعداد صحیح مثبت بوسیله $\mathbf{m}(k) = \sum_{n \in k} (\mathbf{b}(n))^p$ باشد که در آن $K \subseteq N \cup \{0\}$ که آنگاه بازای $1 < p < \infty$, $L^p(\mathbf{b}) \cong L^p(\mathbf{b})$.

بنابراین $L^p(\mathbf{b})$ نیز یک فضای باناخ انعکاسی است، درلم زیر دوگان فضاهای $\mathbf{I}^p(\mathbf{b})$ را مشخص می کنیم.

۲.۱.۶ - لم: برای $1 < p < \infty$ ، دوگان $\mathbf{I}^p(\mathbf{b})$ عبارتست از $\mathbf{I}^q(\mathbf{b}^{p/q})$ جایی که

$$\mathbf{b}^{p/q} = \{(\mathbf{b}(n))_n^{p/q}, \frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1\}$$

اثبات: فرض کنید $\mathbf{m}$ اندازه تعریف شده بوسیله $\mathbf{m}(k) = \sum_{n \in k} (\mathbf{b}(n))^p$ باشد و $K \subseteq N \cup \{0\}$ پس $L^p(\mathbf{m}) \cong L^p(\mathbf{b})$, $L^q(\mathbf{m}) \cong L^q(\mathbf{b}^{p/q})$ بنابراین بروشنی می بینیم که $(L^p(\mathbf{b}))^* = L^q(\mathbf{b}^{p/q})$.

۲.۲ تبدیل خطی (عملگر) ضرب M_z روی $L^p(\mathbf{b}), H^p(\mathbf{b})$

فرض کنید $\hat{f}_k(n) = d_{nk}$ یعنی $\hat{f}_k(n) = \begin{cases} 1 & n=k \\ 0 & n \neq k \end{cases}$ و $f_k(z) = z^k$ باشد آنگاه $\{f_k\}_k$ یک پایه است به گونه ای که $\|f_k\| = |\mathbf{b}(k)|$.

حال عملگر ضربی بوسیله z یعنی M_z را روی فضای $L^p(\mathbf{b}), H^p(\mathbf{b})$ به صورت زیر در نظر بگیرد:

$$(M_z f)(z) = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n)z^{n+1} = z f(z)$$

بنابراین طبق تعریف سریهای توانی صوری داریم:

$$(M_z f)(z) = \sum_{n=0}^{\infty} (M_z f)^{\wedge}(n) z^n = \sum_{n=0}^{\infty} \hat{f}(n) z^{n+1}$$

بر روشنی می بینیم که عملگر M_z پایه $\{f_k\}_k$ را منتقل می کند. عملگر M_z کراندار است اگر و فقط اگر

$$\left\{ \frac{b(k+1)}{b(k)} \right\}_k \text{ کراندار باشد زیرا:}$$

اگر قرار دهیم $e_k = f_k / b(k)$ ، آنگاه $\|e_k\| = 1$ در ضمن به ازای هر n داریم:

$$\begin{aligned} M_z f_n = f_{n+1} &\Rightarrow \hat{M}_z \frac{f_n}{b(n)} = \frac{f_{n+1}}{b(n)} \Rightarrow \\ M_z \frac{f_n}{b(n)} &= \frac{b(n+1)}{b(n+1)} \cdot \frac{f_{n+1}}{b(n)} = \frac{b(n+1)}{b(n)} \cdot \frac{f_{n+1}}{b(n+1)} = \frac{b(n+1)}{b(n)} e_{n+1} \end{aligned}$$

حال بنا بر قضیه (۴۰۶) از مرجع [۱] داریم:

۲.۲.۱ قضیه: فرض کنید H یک فضای هیلبرت جدایی پذیر با پایه $\{e_n\}$ باشد. بازای $\{a_n\} \subseteq F$ قرار دهید:

$$M = \text{Sup}\{|a_n| : n \geq 1\} < \infty$$

اگر برای هر n ، $A(e_n) = a_n e_n$ ، آنگاه A بطور خطی به یک عملگر کراندار روی H با شرط

$$\|A\| = M \text{ گسترش می یابد. عملگر } A \text{ فشرده است اگر و فقط اگر: } a_n \rightarrow 0 \text{ هر گاه } n \rightarrow \infty.$$

با توجه به قضیه فوق و از آنجائیکه M_z در شرایط عملگر A صدق می کند و با در نظر گرفتن پایه

$$\left\{ e_n = \frac{f_n}{b(n)} \right\} \text{ و نیز جایگزینی } a_n = \frac{b(n+1)}{b(n)} \text{ داریم:}$$

$$\|M_z\| = \text{SUP} \left\{ \left| \frac{b(n+1)}{b(n)} \right| : n \geq 1 \right\} < \infty.$$

از بحث فوق می توان دریافت که:

عملگر M_z کراندار است اگر و فقط اگر $\left\{ \frac{b(k+1)}{b(k)} \right\}_k$ کراندار باشد، و در این حالت:

از آنجائیکه $M_z^n f_k = f_{k+n}$ ، پس $M_z^n e_k = \frac{b(k+n)}{b(k)} e_{k+n}$. حال مشابه قسمت قبل می توان دید که

$$\|M_z^n\| = \text{SUP}_k \left| \frac{b(k+n)}{b(k)} \right|, n=0,1,2,\dots$$

۲.۲.۲ لم: اگر $f \in L^p(b)$ ، $p(z)$ یک چند جمله ای باشد، پس بردار $P(M_z)f$ با سریهای توانی

$P(z)f(z)$ مطابقت دارد. یعنی:

$$P(M_z)f(z) = p(z) f(z).$$